

Landskap: Kalmar län
 Härad: Görväär
 Socken: Horns församling
 Uppteckningsår: 1931-

Upptecknat av: Tofta kyrkorör
 Adress: Gillhövda Palmyr
 Berättat av: Johan Marttäm
 Född år 1852 i Kyrkhaby

LUND'S UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

1 a

Mindre tillförlitlighet
 Troll

Se s. 13, c.D.

Uppteckningen rör sig om trollen och deras särskilda egenskaper.
 Trollen var altsäc inte idäntiska med jätter uti manligt eller
 kvinnligt hänsynsdel, eftersom vissa fornpådans berättelser om
 trollen, ja van därra varelser en satts urtida människor som
 bebodde landet och var häxhavar före den s.k. niojott siville
 seende människostammen kom in i vistland, sivillisepponen
 var icke stor bland dessa folkslag, men uti det svenska
 häxseendet övergick dessa människorna trollen
 betydligt, ja att därra människor med sina skyddsmedel
 hande hålla trollen på behörigt avstånd, det var en
 van strikt där mellan till att högga med man-troll-
 leon varje taga till reträtten och soha upp sig lägor-
 platsen byggt inne i urshögarna där där kalkofug

IB.

6. Är det verkligen allmän folklig uppfattning i Eder bygd, att trollen voro tidigare människor, som bott i trakten ? Har Ni inte läst det i någon bok dessutom ?

Dat är värhlinger våra förfädars folka övertygelre att
 trollen uti sin helhet var en gammal urtida folkskam
 som endast uppehöll sig uti de stora shoganna och bod-
 de under stora bäry och häxhulor, därrna trojans
 ännu hvar uti den del av vår tids levande mäni-
 shor, och efter våra förfädars sagnar och berättelser
 finnes dät goda örvetygande bevis på att ja måste
 vara fallet, då de upptörades sasne männishor uti
 mänsklig gestalt, och ville ha beråning med mäni-
 shorna på ja sätt som redan beskrivett är, trollgobben
 na hade start kryss efter huvnar och övarföll där
 ofta då de var ensamma och icke hade dät nödiga
 skydd på sig som antalat är uti föregående berättelse,
 trollgobben var alltid framme och försökte sig på

INDRE TILLFÖRLITLIGT

att komma ut huinanna och bedöva och fåtta mäd
 där dai deras män var borta, dätha lyckades även för
 läm uti en del fall, då icke huinanna var beväp-
 nade med sina skyddsrör och då icke häxte man
 var insistat uti därrträskellen, och under alla omstan-
 digheter då huinan låg iwan byrke. Dvs, under dän-
 tid han låg uti bånsläng och var oren och avärdig
 såsom huinna, och icke gätt i byrke och tagett prästen
 uti handen, och fått de renande bönaona lästa över
 sig, under därra tid hade trollgölebarna stor macht
 över huinnan, och måste hållas under daglig tillsyn,
 vid sådana tillfällen gick trollen ned ytan den vilda
 pipan uti de liga stugorna där sedan huinna var
 ensam inne, och omgicks mäd häxer och han icke bar
 häxte häxbed, pax, mittän, och salmbok på sig, trollgöle-
 barna uppträdde som vanliga hästar, dvs. stårar
 och hoppningar med märkt helsfärg och stort hår.

för dät andra hade vara förfäder ett stort överstygande bevis på trollens folkliga åtl. igenom de många berättelserna som så ofta man vara förfäder till barna där vid sidan tillfället då barnen var ensamma innan barnen (berättelsen) var fält sam vanliga barn åt och drack som sidorna och man hande icke överstygga sig om skilnader för här man släpte till dām en hoggarm. då gavde berättelsen dām och svarade, eller om man blödades i ogen och ville fås in dār dāri dät var hållar inte berättelsen rädd för man där man trokett och tog sin oge. dät trodye beviset och dät alla märt bevisliga var dät att de stal från dät sevillesrade folket allt vad de skulle leva vid sijam födorvaror och blödar vilket har intyget är sidana hinnar som har varit tillflingatagro av trollen och på ett eller annat sätt blivit räddade från dār, här uti ligger största beviset att trollen var av någon mästahlig häxning.

3179

2

ANDRE TILLFÖRSLAGT

till längst in uti viva förfadars tid, trodden var falt hed
 nisha, och talde icke av att höra kristi namn talas om ey
 hällar någott annatt sam tydde på kristendom, då kyrkor
 börgade upphöras var därra en fara för trodden, och därfor
 motarbetade trodden därra företag med alla krafter, så
 att vad mänskorna byggde upp i dagarna var
 trodden framme och rev ned på nättorna, därra berodde
 till stor del på att trodden förmidde icke att höra blod-
 ringning, ville man bygga upp en kyrka uti näshet
 av troddens lagar var därf intet svårt för mänskoo-
 na att hamna till ständ hämed och under alla för-
 händanden då bloderna ham på platsen, då måste
 man lälla väckt över dän på nättorna så att
 trodden tog och förlade blod dän och sände däm
 uti nämnaste sja eller uti hurett om därf lag
 intill angränsande traktar, så hände därf uti
 häxmo här dän kyrkan byggdes där var trodden

3

3179

MINDRE TILLFÖRLITLIGT
TILLFÖRLITLIGT

fördiga med att sätta bort blockarna då man hade
med start arbetet och henvi förtransporterat däm till
platseren där man kom förför att vidarebefodra däm
på sina respektiva platser stod de icke till att
finna, trocken hade förlagt bort däm och sänkt däm
ändocks de hade mynnit längt till närmaste sjö
eller havshast, och hur därför var så vär blockarna
borta och hände alltid förra reda på, därför var till
att skaffa andor, men dena gång förede man på
ett helt annat sätt, man anlitade en gammal trull-
häxa som tog denna saben om handa, och nu blev
trullen grundligt lurade på denna platsen, denna
trullhäxa visste vad de hade sitt fasta säte och här
på denna plats inom synbryt satte han sina
medy älpare till att vachta, och se till när trok-
len lemnade sin lila förför att inga förstörda de
nya hemhamna blockarna vilket misslyckades —

Småland
S. Höre
Hovslago

P. G. Pettersson
Per Jöns Mesterton

H. G. Beijer
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ty där mötte trollhåkan där, och han sade till
trollen att nu var blåhorna invigda med kristi
höstfesten, och hämed var trollens försäk omintet.
Under dän tid som nu trollen var på besök vid
hållars kyrka var trollhåkans medyälpare och plund-
rade trollens grotta, och tillgnade sig allt vad där
fan som var något värde uti, såsom guld, sil-
var, och hoppar, malmfrynligheter fan icke hos trollen
derfor att de icke talde där den metall för dät block-
lihanda gudett som upptrod från dylika malmgåvan,
dät var vid dätta tillfälle man kom över dats h-
yordby, han och pipa, som sähant förraas är i
dag uti yngby kyrka, haf betalandes en stor som-
ma panga ad yngby sothen för därra värdesambar
till trollhåkan och hennes medyälpare, från därra
dag hade icke trollen någan fast fot uti södera
Småland, de blev smingrade ty de hade icke sin

3179

4

NÖRRE TILLFORITLUGT

se sid. 5B.

3179

5

MÖRE TILLFÖRLITLIGT

trollpipa till att sammankalla sig med. Trollen bodde
 alltid uti flockar med rist avstånd mellan varje flock
 och uti spjälva huvudkvartetts hode trollhängen eller
 trollens härding som hade därra pipan om handen
 och då han blåste uti dän kom trollen från andor läg-
 gar och tog ordar av sin härding, men från därra
 dagen var det prästen i församlingen som blåste i
 pipan och sammankallade där. De hadde icke yrra
 motstånd då de hörde lätten från sin pipa. De maste
 infinna sig, det var då som trollen blev förvista
 från södra Smålands gränser för att aldrig mer in-
 taga ställning på därra platser, och så länge som
 därra pipa fanns inom yngley församling är
 det rist och tänkt att aldrig några troll hammas
 att uppträda inom därra av prästen inom yngley
 församling bestända gränser. De tog sin tillflykt
 på samma dag till västra Småland och Blekinge.

5B.

7. Är det det allmäna folktron, att trollen bodde i flockar med ett visst avstånd mellan varje flock ? Är det inte snarast som Ni själv tänkt Eder att det varit ?

dåt är alldeles riktigt att trollen bodde tillgammans
 uti flock, dock uti större och mindre flockar, avstånd
 den var icke hållat avvända, dåt är helt naturligt
 att avståndet hande keli längre och kortare
 mellan varje samhälle, dåt fadde sin upphant
 genom myrhanna, blåbryndett trängde blåt
 trollen från bygdarna, allt längre in uti de
 östliga skogarna där icke blåhanna klung
 trängde folk till deras ägor, ty de förmidde
 icke hära eller matställa något som tillhörde
 den kristliga församlingen, och därför
 att de handde samlas sig uti större flockar
 på en del ställen, och på en del ställen
 endast fataligt, genom trollens upphant tillkasten
 bland människor

3179

6

INDRE TILFÖRITLIG

uti södra småland blev man alltjä av med trocken
 vilket man hade att tacka denna tollhäxan för, och
 på samma gång stälde han sin och sina medgående
 framme hängöldad, samt avhändde alla obehagliga be-
 sänk har barnsängshinnar och onga flickor som allt
 jämt blev vällagna av trollgobbarna, d.v.s. att
 trockens uppdrag var till att syraka, byta bort barn, ut-
 föra otack med kvinnor, borträva barn och onga kvin-
 nor, taga sig in hos barnsängshinnar och vällagna där
 under obekräddade tider, syrla bokspur och andas värrefol-
 ka föremål, de var icke farliga för för karlar, där und-
 flyde trocken järrna för, trocken hande icke gagna
 knutspen eller andas livsfarliga vapen, trollgobbar-
 na var farligast för kvinnor och barn, de kvinnliga
 trocken ville järrna komma uti omgång med stora
 och brotliga karlar för att få barn i lag med där
 man denna förehav sällskap, ty de varit myrhett skyggja för karlar

3179

7

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

de var skygga för skutvapen, och troddle icke på dām-mā-nishor som hade undantränt dām, trollgobleerna o hā-vao skygga hār varlar av fölts mānshlig natur, men icke för kvinnorna, ty kvinnor var trollens favorit och högt efterlangtade och under alla fästvallanden orga sidana dām som var under tyugo år. Trollen hade vissa ligen icke förmåga till att taga och brotfara eller väldfara sig på dām, om de bar de nödiga skyddsröster i pā sig som på dām nödig var, ty så snart de gick för prästen och taget sakramanten måste de bāra kristi harsbild på bröstet uti en halshedya i längre man var gift och utan man, hade man icke dat och man var ensam ute på marken var dat med stor risk förenatt att trollen passade tillfälle i hem och tog sidana orga kvinnor som blev spiklöst förevanna och alltid mer hem till rätta, ty trollen skräpte alltid sidana lösa då de en gång fått dām om handen uti sina grötter som varo att uppsoha,

3175

8

MINDRE TILLFÖRSLIGT

Gunnar - Mannen, och de två flickebarnen,
 där berättas om en brudhustru uti hörna hässna
 förtäring, som hoddde barn meden känner man
 var borta, där var ett flickebarn, som genast fik
 sin plats uti vaggan som alltid väpa lögfläder hade
 uti beredskap, husranden var borta under tre dygn
 ob under denna tid födde hustru en flicka, men
 uti vaggan ligg två flickor då paddrin kom hem, dessa
 två barn var alldelers lika sanna så att man hände icke
 shilja på vilken sam van hustruns barn eller trodlets barn,
 paddrin varf förslagen övar att där var två barn då
 hustrun så bestämde att hon icke fött mer än ett av
 barnen, där blev split i husrut hässna, hur man skulle
 bli av med trodlingen då man icke hände shilja på
 dām för deras likhet, då bestöt hustrun uti bändam till
 malla en blom trullgammal som skulle shilja på dessa
 två flickor så att man hände få blommet uti dān såher

3179

9

ANDRE TILLFÖRFÄLT

Trollgamman infan sig följsande dag och yrde sin under-
 sjöning bland de sna flickorna. Oh han hörde att hus-
 bonden var fader till båda barnen, och hans hustru var
 modos endast till den ena av de två flickorna ty fad-
 ren hade där tron att hans hustru gick för honom att han
 icke hade fått mer än den ena flickan, där blåhåla troll-
 gamman låt tillkalla hunden och förtalarade för honom
 att han var fader till båda barnen, men endast ett
 av dem med sin hustru, vilket hon utmärkte och häng-
 de på hristi harsbild. Där andra flickan hade han illo
 med ett troll och var alltsä därra barn ditställd sannidigt
 som hustrun födde sitt barn, detta hade hänt tidigt på
 morgonen vid mig att observera att ögonblicket då ingen hade
 vadat närvärande, ty hustrun hade fått sitt barn sam-
 ma natt och var följsamlig i möjlighet medtagen,
 nu fick husbonden behålla sin skold härtill att han
 hade träffat en ong svinna ute i skogen och att han

3179

10

ANDRE TILLFÖRSLIGT

hade varit uti samlag med henne utan till att veta
att denna kvinna var ett troll, därför var desför icke
annat att göra än att behålla både de små flickorna
och förhindra tid på att få se om trollen skulle avhänga
sitt barn efter en vis seder. Dåta två flickor vexte upp
tillsammant och trivdes gott, och båda höllas lika hära uti
hemmet, och man hande icke shilda på deras utbildning
mer än på senret. Trullbarnet hade mycket härdare salt
och var bettig, gav och oförvägen, snart nog kom de till
dän ålder då husmodarn stälde däruti lätta arbeten
ty man fick böja med sidan vid x å 8 års ålder un-
der våra förfädars tid, då böjade den stora skilnaden
öppa sig. Trollflickan hande arbeta fastare och bättre
än dän helst, och nu ville trollflickan vara sin
halvystar överläken uti alla bönetag, och under ena
gång blev trollflickan större och kraftigare, så att vid
tolv års ålder var hon full utbildad som vanlig kvinna.

Si en dag da flickorna hade fått talv av ham den
 stora gogen uti hundgården ty båda flickorna
 hade försvarnast från gården och man hände icke
 finna där. nu var man riss på att trollen hade häm-
 tat båda flickorna yemersamt trollflickan hade tagit
 den andra flickan med sig in åt skogen och begivit sig
 till dörn trollkåla där häxen var befan sig samt ett tju-
 gotal andra troll av båda häxen, dät var meningen
 att de båda flickorna även här skulle vara till ham-
 mans män dät misslyckades ty dörn äcta flickan
 hade därför hars på sig som den blaka gummaman hade hängt
 på häxne medan hon låg uti vaggan, och därför hände
 icke trollen behilla häxne uti sin grotta de fär-
 rökte taga bort därför häxne män icke förmöiolde
 icke, och flickan hände icke häller systru upplös dörn
 trollhuset som dörn blaka trollgummaman hantet,
 efter alla faror miste trollen ledsga häxne till

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

3179

11

ENDRE TILGJORTLIGT

3179

12

MINDRE TILLFÖRLITLIG?

sitt hem, han hade då varit hos trollen under tre
 dygn, och på denna tid hade han fått höra och veta
 mycket som han hunde berätta vid sin återkomst
 till gården, där var en trollgubbe som ledsgade flickan
 som han ledsgade häne till gården där han lärnade
 häne åt sig själv, han hunde berätta om att där var
 som blev häntulen från gården förr tre år sedan förras
 rades hos trollen och att de hade näshult gratta ut hänen
 och tva till, och att trollen talade om att taga fler hov
 utideras omgivning, men de hunde icke för att man
 hade skällar på någon uti hopen, han hunde berätta
 om hur man hunde fördöva trollen, om de blev upptäckta av mänskorna, men han hunde icke beskriva
 platsen där detta trollen bodde, ty han hunde icke
 häna där igår, därfar att där trollgubben som hade
 fölyt häne hem hade gått ohända vägar möd häne
 gen shog och mach som var alldeles ohända för häne ~

3179

13

ses 13B,C

Läst var trollens stora tränad efter att ha manna åt fliske
 barn, därra taga söshild rörd om, till de hade fött 15:
 år, detta yrde däm på den beräkning, att efter 15 års
 ålder få ha däm till att berövda och förföljd med, dekrar
 hände dat ganska ofta att trollen passade tillfällen
 och bytte barn medan de ännu låg i vaggan, därra
 berörningar var mykast lika de ärsta barnen, och
 för att manna förmå sig om dat var en beröring-
 ting man hade fällt i stället för att egentligen
 yrde sina underjänningar, hände dat under somma-
 ren skaffade man reda på en hoggarn och läpte
 på stugagolvet till kammans med knurlett, som senast
 blev flärtyst över den fastiga inredningen, tog den uti
 sina händer och smedde där, och armen hoggade en
 sådan berörting dat yrde allt ingenting, ty giftet
 från armen hade icke all nigan härskan vid en sådan
 trollunge, och då var man på dat klara med att döf-

13 B.

8. Hur kunde man ^{hä}dra, att barn blevo bortbytta? Hade bortbyttingar något särskilt karaktäristiskt utseende?

dåt fallar uti sabens natur att våra förfäder vidtag
 de åtgärder för att deras barn ikke skulle bli bortflytt
 sak stod där till buds, dåt är att betrakta att
 bortbytet skedde endast under där tid då barnet
 låg i vagnen och under där tid barnet ikke al-
 mände dela sig pålvt, man för att förhindra si-
 dant byte måste man vidtaga de åtgärder som
 stod där till buds, efter förfädernas tro och
 sed, nämligen att ha ett hause med vittör, vi-
 dastil, hästti hästsil, samt sak och salmekok, mäd
 därra mände man hindra trullen för att besöka barn
 ells helt ännell taga där och fåssinna då hus-
 folket var ute, bortbyttingar förekom uti flästa
 fall hos de fattiga där man hade mindre värld
 och tilligen ärde sina barn då föräldrarna var i arbete,

dessa nämnda saker fläskade man på barnet
 uti vaggan eller säcken då man lärnade barnet
 ensamt för någon stund, men då modern kom in
 hände det att han hande finna två barn uti bactren
 alldeles lika till utseendet, då var att vi tagade
 åtvaror som är beskrivna uti åt fragan härut.
 Då barnen blev större så att de hande reda sig
 själva och gick uti var det nästan värra att sygda
 då barnen får att bli brötslura av trocken
 då måste man ha god tillsyn över dem, och uti
 alla hänsynen måste man ha di snygda särskilar
 som var de lämpliga, med härlig habsbild hängan-
 de på bröstet uti en hedsyra barnet har om sin
 hals så att barnet inte självt hande taga best
 dät, och trocken förmidde ihe förra dät, dät
 var ett barn som ändå blev trocktaget men efter tre dagar
 så återställdes trocken dät, hagsett snygda barnet, dät hade sig
 ha varit hos många långt gubbar och härringar,

ut i start nicht habe so allzogen kannen
 utzende sum ett wunder blam, mögatt
 schwere sech syn ob
 schwere sech syn ob
 zwiss uti pfeffer, und möltar lida, ob zwiss
 pfeffer jungen.

3179

14 a

var en bortbesyring man hade fått i yngväld för sitt
egelt barn, då tog man och lade ut dat på en svall under
tillsyn för att se om wagon kom och hämtade dat, man
beröende icke vanta längre för den dat kom ett troll
och tog dat och med fast försvar i shogen, på minsta
eldade man i bakhogen och på därra satt undersökte
var det var fast en barnunge man hade fått i bär-
mbygen, man satte trollan gen på grisslan och lättade
skuta in dat uti dörren hefta ögonen, dat beham icke
ögen till dat minsta, ty ed sidan bortbesyring talde
all varme och all mygd, men efter sam trollen var
blöka och ristte allt sam mänishorna yerde och tänkte
så var icke gott för mänishorna att undgå deras list
och så var dat vid dypfisa tillhället, ty då humodorna
var i fast härmel kom dat ett troll och nappade
till sig sin ange och flydde bort måd där, men sina
egna äckta barn fick man aldrig åter, utan att

se sis. 14B.

9. Finns det ingen sägen som berättar, att trollkvinnan hade det
rädda barnet med sig, då hon hämtade bortbytingen?

14B.

Iordat berättas om en handgammans hinkväckmåla
uti vissebyärrda församling, han hade fått en bortbyt-
ting i stället för sitt egentliga barn, och då handgamm-
anen var i färd med att sätta fyr uti bakanen
för att bränna bortbytingen, han trotsat och
stängde handgammans barn på gallret och nappade
till sig sitt egent och förevar mål därtill, ett
dylikt fall hände inom klockningsbo, inom samma
tiden, där var på dän tiden, då trocken badde
uti kramber starkt under de stora bågyn som
finnes där, under dän tiden husrade trocken svart
i ordvissebyärrda församling, men då bygman
han på dän plats han nu istio, fick trocken maha sig undan
beskyllat av Kaya vallhäg under sin levnad,

man kunde upptäcka vad trollen hade sina grottor,
för att få reda på dät måste man taga reda på en så-
dan trullhäxa som hade varit uti deras fängelshop under
sin ongdam och på något sätt hamnat i att rymma
frin däm vid något lämpligt tillfälle. en sådan trull-
häxa hade stor macht over trollen ty han visste vad
medel han skulle begagna för att fånya däm till
att flätta på sig och även till att återlempa bortö-
vade barn, samt hustruar och andra leontstulor vä-
derdagar. dät var svart att hamna i handtaget med en
sådan gamma, ty dän upphöll sig alltid uti ensam-
het och visades aldrig bland människor. ty han var
sväl bliven ett troll under dän långa tid han vis-
tats ha däm. och ville försäkra shald icke avsläppa däm
män för en stor summa pängar yrde han dät ty en
sådan häxa hade sväl sin kunnäring av att syälja från
människorna. och därpå ville han ha bra betalt för sin upptäckt.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3179
15

dåt var nu ike frigan om att han behövde nagan
till gäpk han hande utfrå dätta på egen hand. han
helt ännhelt rick till trollen uti sin gratta och upprade dåt
som trollen ike hande tala och därmed flydde därpå
över huvud lemnande allt sas. de stoltt varer sig mäni-
shor av kristligt blod, eller andra ägodelar som tillhört
christliga mänskhor, hämnes offer bestod av hufvud och
alv och kristi tägne, samt med taly efter bakhillingar
vilett han brände inne i trollhålan på en medförd
tan flintsten och härmed hade han machten öva
trollen, dätta hade han fått lära sig av trollen under
där tid han hade varit under deras fängenskap, dåt
sas även andra möjligheter att tillgå far att fördri-
va trollen med som mänskorna hande föryaga där
måd, dåt fikh där lara sig av en ong heimna som
blev trolltagen dagen efter han hade stött brud, dåt
var Lovisa mässan från vinkaby, han hade tagett av sig-

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3179

16

3179

17

vigrelingen och han sett på wagonen då han skulle spåra
 sig i ordning. Han gick ut på gården för att betrakta sitt
 nya hem, och hade glömt att taga på sig därra skydd-
 satsichilar. han var ensam, och med samma infan sig
 en myrhett stor trollgubbe och tog häne satam ett
 barn, och begav sig springande in i shagen mål hand
 skriva förmiddale han icke tyk trollen. Lade förmida
 till att bedöva sitt oppa si att icke wagon hande obesve-
 ra vad sam föregidih, all spening efter häne var för
 jävel, han var borta i fyra hela år och under denna tid
 fik han två barn i lag med trollen en gosse och en flicka
 gosse förgorde trollen i port där var föd man flickan
 ombaldades på hästa sätt efter deras metod, efter fyra
 ior vistelse hos trollen uti deras häta blev han lemnad
 dit sig svär för en dag medan alla trollen var borta
 då passade larsa mäntan på och tog tillfället i acht
 och rände ifrån sin fängelshap och lemnade sitt barn hvor

ENDRE TILLFÖRSLIGT

Smeds
Smeds
Högmo
1931

J.G. Smeds
1863-1931 John Högmo 24
Rökskoga

Kristi före och aloe, det betydelse,

Vi talade något och dämma torå vekter som fanns planterade uti trädgårdar nästan uti varje hem under vissa förändrads tid, för däm som utvärde trullhantverk var dämma vekter nödvändighetsanticlar som icke hände undvara, med en del besvärelser och bönor, man hände man uttöva vad toalldam som hälst, man hände uttöha vad de drackmade lig i pipobattnen, man hände framhalla under efter de mordade, och få reda på rinn som hade gått dat, man hände bringa tyngver till att återställa det stulna godsatt, dock uti sittande tillstånd, man hände få reta om de märt länliga bratt om man inför sig vid hyrban under midnatt kl-12-i-1 man hände föra dina troll, gättor, smoggrän och mörin, ya man hände framhalla satan svävt uti hin helhet dia man hände konsten till att använda dämma vekter med dars tillbehör,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kristi före
och alos.

3179
18

DRÖRE TILLFÖRSLUTIGT

3179

19

uti olika former, och vid olika tillfällen och olika
 brott och olyckshändelser, såsom de dödas ben, hufvud, hand,
 vädersläglar, vittkärs, häftarna av en vit arm, som var
 mycket efterträda under våra förfädars tid, där
 sages om denna som att han visat sig i he annat
 än för hon under fäntan är, och den som har
 fångas handen och fårvans handen uti en flaska med
 spiss, och taga några droppar därav längsteds man
 kan varje år, samt något alde han var intak under
 hela sin livstid, och manade förlora allt som hade,
 hänt uti landet och nem som hade begått brotten,
 samt vad som hänt skulle under dān kommande
 tiden, och många var dāt av våra förfädar som
 ingenting var fördolt för män di manade och re-
 der alla sina orättindare och brottslingar dock
 på trallhausters väg utan att någon visste vem
 dāt var som hade gjort den eller lämnat hem, blind.

Frækkare

3179

20

ANDRF TH 1 FEBR 17167

eller enögd, däf fars en trullhvarl uti brudtapp, söder
 åhra förtamling, han var smed till ophett och bar däf
 namnet Smijan, han var beröchtad för sin trull-
 hovst och sin stora veterskap om födöllda brott och
 händelser, han var mykhet antitad av mänshar från
 båda Småland och Blekinge, då man hämtill hanom
 och berättade vad som hänt, varade han endast, ja
 jag vet däf, vad vill ni ha däf till, eller vad vill ni att
 jag shall göra åt den mänishan, shall jag lägga
 ned hanom så han aldrig får sin lätta mer, eller
 shall jag göra hanom ham så han aldrig han già
 mer, eller shall jag ta synen ifrån hanom på ett
 eller båda ögaven, hur vill ni ha däf, man fisn
 spär, fälla dammen över sin fiende, och däf man
 ophade hanom till strapp för sitt brott däf neder
 fast hanom och hä, med en ring av kristi tårne med en
 död uti på sitt sted, slog han ögon ur många med sin hammare.

Troll

3179

21

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

De röra och förmöga trollen, där förvare,
 Trollen var i sig själv icke röra, eller hade någon ägodelar
 genom ärligt förvare, men genom stöld och orättmäktigt
 förvare var di mer än röra, ty de hade till্যängligt allt
 vad som mänskorna bedöpte uti sitt dogiga bröd,
 ty allt vad mänskorna hade passade trollen på tillfälle
 att spela och fästa kast till sina grattor och bärgrödor,
 vax, guld, silver, tåv och hoppar var di märt begivna
 på, födovavar stal där däm uti handgårdarna, även som
 horeatur, såsom anga kor, hvirgar, får och ytt, icke brökar,
 yetter, min, eller häns, sådana skrikande dyur tago där däm
 icke, där en svällha fast uti fäkopen hande där däm icke
 tago någatt dyur, ty de hade icke någan macht där däm
 klängadde malmen hängde vid halken på någatt dyur,
 där tog icke någatt dyur som var övar fyra år, dat
 syntes ut som att trollen hade god häck på den lärhon
 ty de gamla dyuren fikte man alltid behålla uti oskadalt skick,

3179

22

ENDRE TILLFÖRLITLIGT

tullen levde och var sammankött uti stora flockar
 egde icke någon besittningsrätt över jord eller skog, man
 var yngre och svikta efter rikedom och ägodelar, därför
 låg därför uti deras intresse att segrala mänskorna ägde
 den, särskilt matvaror som kläder och andra värdesaker
 de var stora och grovbyggda särskilt huvudet var mär-
 kede mänskernas huvudsky, av deras figurer hande man
 fatta att därför var ett gammalt urfolk som allra först
 hade funnits inom väst land, de var bedräpta och
 avskrymde allt som tyckte på bristendagen, hade sina
 grottor och boplatser längst inne bland urholgarna
 hade fördalda ingångar till sina hollor som en
 vanlig mänsk icke hande upptäcka, endast sida-
 na trullhålor eller trullhögar som var uti besittning
 av trullhövdingens förmäga hande med tillhjälpe av
 sina trullmedel, lemnäffles, och knivar, hande upp
 i sista trullen grottor och boplatser och deras fördalda ingångar.

3179

23

MÖRE TILLFÖRLITLIGT

Trollen hande ikke förändra sig uti påtonligt häxande, man di var icke troll, och fallades för troll, deraf att di var mästare uti trollhansten, de hande endast förrångas synen för andra människor, råmade man mot ett troll ute på marken förvändes synen på människan, så att man tyckte sig se en trädtaga eller annat föremål, därf var ycklam trollen som människorna kom i på trollhansten, därf var genom bestyrka bann och bärystagra människor som sedan kom dit att römma från trollen och komma till människor igen, sam trollhansten kom till ibland människorna från första högjan, ty därför människor som hade varit i fängelshop under trollen de hade fått lära trollhansten under tiden, de hade hört trollen tala om hur man skulle förfara med människorna för att vilseleda dem, och vad medel man skulle begagna för att skynda sig med.

3179

24

ANDRE TILLFÖRLITLIGT

mot sälj och handel som andra shögens och syöarnas vidunder, och vad de sålde se och köpa och tränga var, trots
 den var uti stort sätt yämtälta med mänsklig dock
 större och mera granskyliga med mörkare hufvud
 de hade icke någon swans eller andra övärnatubliga
 utstyrslar sätta dyr, de var uti säljva shagnaden
 i utseende som en vanlig folkutbildad mänsklig
 person dock med långt hår och skägg och kvinnorna
 med övärnatubigt långt hår och lång brygga näsa,
 gobbearna däremot med brast klumpig näsa och stora
 halfformiga ögonbryn, bläddellen var där samma
 som mänskorna använde uti allmänhet, därige-
 nnan att de stal alla sina bläddar för mäni-
 shögna, samma förhållande med shadan, och all
 annan material som de behövde köpa eller få an-
 natt sätt handla med mänskorna därför att de
 icke, där endast stal all sin förmägenhet från fäldett,

3179

25

NDRE TILLFÖRSLIGT

varför att de bytte barn med mänskorna, och rövade
 bort huvuddor. Det var dock att trollen ville ha sitt
 var uppe bland allt så där med tiden hande heli en far-
 ening mellan mänskorna och trollen, man ja längt
 hant dörn aldrig, try de blev fästörda av tamars och
 i han licha som andra spjörå och shaggrå, trollen var
 en stor pliga för mänskorna, och värest var där för
 barnsjungs huvuddor under de näx värvar de var utom
 kyrke, som varas förfadars hallade där, så snart en
 huvudja hade fått ett barn måste man ständigt
 vara häne under bevakning, sam med de shaggrå-
 medel på häne som årfoderligt var, med salmbokh,
 sax, vigrelings, och galdhans, o.s.v. hade man glämt bort
 lätta och lemnat häne ensam, så var där genast
 en trollgubbe till hands och på ett eller annat sätt
 tog sig in till häne och valdförde sig på häne
 kan de icke genast dörren för något hinder med hand -

3179

26

ENDRE TILLFÖRLITLIGT

eller stäl och mittlöp i dörsträskellen, så tog där vägen
 över tabell och ned genom pipan, ty dat var ikke als
 någon svårighet för dam, övar de låga sparrastugor-
 na, med de låga och vida piporna, så länge som inte
 kvinnan var bryggtagen var dat med stor risk
 förenatt att lempa häxne på egen hand uti stu-
 gan, och samma förfållande var dat med barnet
 och i all synnerhet om barnet var en flicka, varicke
 barnet skyddat med de säkerhetssanordningar som
 föreskrivit var nämligen, taxer och barnet med
 salmbok på bröstet, och moder och barnet hade bli-
 vett lemnade ensamma inne i infan sig genom
 ett trall och tog barnet där dat låg uti sin
 magga, uti moderens åsyn som ingenting förmidde
 gora emot trallett, ofta hände dat att trallett hade
 en toallunge och hände dit uti barnets plats, en sådan
 lastbrytning hände man sällsynt sig vid på sätt sam förhjälps-
 rath är i före-
 gående,

Trollen och blåhoringning.

33

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3179

27

RE TILLFÖRSLIGT

Trollen hadde ikke ha sitt lägen uti näheten av
nägot bygga, ty de förmiddde ikke hära blåhoring-
ning, deof är var dat svart för folket att uppbygga
byggnad uti nähet där trollen hade sitt läge, man
måste hålla vakt över bygget såväl nattas som
dagat, och under alla fäktällanden då man hade fäkt
fram blåhorna, annars var trollen genast förediga
med att passa bort däm och ränna däm uti nu-
maste syd, man blev folket härrat över sitt bygg-
ge och fiske blåhorna på sin respektiva plats
och bärade ringa, då tog trollen till flygheter och
flötade på kina hopilar längt bort inuti ur-
shagen där de ikke hörde blåhornas kläng,
nägotting som tydde på heligt eller yem nam eller
tillopp av quidi gälj hande trollen ikke hära talas
om, detta var en kraft som däm ikke hande mätta
då tog däm genast till flygheter med upprättat varv —

3179

28

INDRE TILLFÖRLITLIGT

sadana troll som bodde i näheten av någon handgård
 var alsi che okrypade mot däf falka som bodde där
 närmast, di var i däf ställe tyväntachliga och högliga.
 de stal ihe nogaft för de händer som bodde där
 närmast eller yrode någon av dem på nagaft salt
 trollen gick alltid längre bort och stundam till
 längst avlära trachter för att hämta sitt byte,
 döllar yrodes på sådan beräkning av trollen att däm
 ville leva uti samma med de mänskorna som där hade
 uti sin avgörning, ja att där ihe skulle bliiva stör-
 da och hatade av de kristna mänskorna som bodde
 uti deras nähet, ty där viste att mänskorna var
 uti besittning av en förmiga som översteg deras list
 och trollkunst uti mangt och mycket, trollen hade
 förmiga uti sin trollkunst, men mänskorna hade
 förmiga, uti både trollkunst och kristendom, och der-
 fär var mänskorna trollen överlära och därför där.

3179

29

ENDRE TILLFÖRSLIG.

X) Trullen var mykelt värliga om man förhöll sig
 uti god grast med där, man fick gärna lina av där
 vad man icke hade sytta, ty Trullen hade allt vad
 som förelåt och behövdes vid dagligt bruk av alla
 landa häl och redskap, och då fakta icke hade vad
 man behövde vid vissa tillfällen isom vid slach
 eller besvning av blädar o. s. s. födrades det stora
 höghöftet isom hoppasilltar, då var därför att gi till
 trullen och lina sådana, man fick alltid se elles ta
 lämna trullen vid sådana tillfällen, man fick en
 dast på dit till dicas grotta och uti belysande ton
 framföra sitt ående och bestämma tid för avhäm-
 ningen, samt tala om hur lång tid man behövde
 använda där sak man önskade lina, då man
 ham för att hämta längdhetet var därför uttalt på en
 plats utanför grattan, därför var då endast till att
 taga där och gi sina föreman till att säga noga.

3179

30

så man återstälde längdodet märkte därför att på bestämd
 tid som bestämt var då man begärde att få låna saken,
 drog därför över tiden som bestämt var från man aldrig
 låna något mer, då därför återställdes var det mycket
 nog med att därför följamligt nekades och väntade
 förtalt annest fick där framlyses aldrig låna nä-
 gonting av trocken mer, därför berättas om många historier
 av och där man lånat livräcke tillbyxor av trocken,
 bland vilket jag berättat i föregående om higan som
 smottade uti där lånade hopparkittelen då han stal
 där på sin plats, därför avde han till att förlöja
 trocken med, därför kostade han inte huvudet han kom all-
 döig mer hem till gården levande, och så var därför med
 många som gavde något elakt somt med trocken
 då ble återstälde längdodet, därför berättas om en dräng
 som var sjöd till att låna ett bröf han var vilket han
 också fick, då han återstälde därför hade han lånat uti

TILLFÖRLITLIGT

Fr. S. M. Nodström fa
1931

Fr. av P. G. Pettersson
Fr. av John Rosén
9 1857

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3179

31

MÖRE TILLFÖRSLIGT

havett efterbörden av en man som hade halvallt, där tog
icke bättre för honom än att han fick köta med livet
för sitt elackra tilltag, ty trullen hant fatt honom och
tog och hängde upp honom med efterbörden uti ett
träd, där bevällas om en bande som lärade vargspän
fäls av trullen, detta yrde han på en blam beräkning
han gagnade alldrig fällarocken, han endast behöft dan
till han bestämde dagen då stälde han där där han
hade hämtat där, man trullen hände alldrig taga
fälken, där var stulen från banden vargar som bodde
två mil därför, och på dælta sätt som har fölyx, så
shalle banden ylpa sin svigor så att han fick sin
syrbora fäls tillbaka vilket ock i hyndades, banden
försäg fälken med hörstiknells, samt lade in en bössa
uti fälken som var laddad med fänghout, trehantiga
flymekagel och mittlöhr, flymekagel var gjorda av en sax
som man hörde ut och laddade med där man shalle

3179

32

ENDRE TILLFÖRSLIGT

skuta trollkarar. Förslöningen bestod av en försöken
 att ordna, som man hade till andväändning då man
 skulle sätta ihop niox o. d., ty det var så att danna hande
 hade god reda på vad han skulle använda för att
 förlama trollens makt, och att han syalv skulle göra
 pris för däm och hur han skulle hämma åt deras öv-
 riga ägodelar, ty han viste att trollen haende icke tagit
 gälaren, man uti däm ställe märte di begiva sig
 därifrån, ty det var för plagasamt för däm att bo
 där och hava danna påligande utan sin grotta
 med detta fastiga vapnet uti och icke haona förmå
 flötta på det, banden väntade på trollen under två
 dygn, men de syntes icke till man på tredje dagen
 gavde sig iväg från sin grotta och beseirede alla si-
 na förmägerheter, samt där borträvade banden från
 sin härig som då hade legat banden uti trollens håla
 över ett års tid, och alla trollgölebara hade försökt sig
 på hänen.

3179

33

ANDRE TILLFÖRLITLIG;

Läst hade denne bonden råknatt ut att på däta sätt
 skulle han driva bort trollen och framföra att branna
 frigöra där beströvade bruden som låg där uti deras
 grotta bander under deras fängelshaf, banden var
 också beväpnad med alla de skyddsmedel på sig som
 åspredbrades för att manna utföra däta väghalsiga trich
 nu var därför han som hande försökt inta ut i tral-
 lens grotta och genamröka de befinnliga varor och han
 var för att i första hand få reda på den beströvade
 bruden, vilken han också fan uti vid sidan av grot-
 tan avläcken hammare, han lärte hämne från sina
 band och trollknutar med tillhjälp av att skalla hristi
 nam och att läsa fader vår ärigt och rätt tre slag
 och därmed var hunden läst, nu gingo de runt uti
 grottan och taga fram alla värde saker och stolde
 där utanför hälän, samt lade där lämnde varor
 ihinspären avanpi allt och begäro sig med bruden.

3179

34

hem till gården där han fick stanna under tre dagar
 för att hämta bräfver till att han skulle besöka prästen
 för att åter bliiva intagen uti dān hristna församlin-
 gen och bliiva renigad från trocken bermittele.

på följande dag tog banden sin öh med sig och hämtade
 alla dāna förmögenhetar som upphöllades till
 ett stort värde, man prästen måste även här ingripa
 och göra sina förfällningar för att med bär och åmäl
 kan renigra alla dāna levbara ägodelar för att
 att dān haende användas av mänskorna, dock skul-
 le prästen ha en tiondedel av hela värdet.

banden man haende icke mottaga häne för att
 dāt ingo hanyats i kyrkan tre sandagar i sträck
 att han var återfloden och att han nu var friigad
 från sin fängelshap hos trocken och skulle nu som
 en renigad band inträda uti dān hristna för-
 samlingen och åter inträda uti sitt åchtenshap.

RE TILLFÖRSLIGT.

Smedjor

Min. off. tillvaran

Sjömore ad.

Bor. John Mestrom

41

8/1931 - 1968mkr

7.1852 i Pärnäs

Bonden som lånade bygghälmen av troller.

Dåt var en bonden som skulle byggda sitt gult, man ha-
de icke någon s.h. bygghälm, han bestöt att gå till troller
och lana en av där, man han behövde ha där under
nio dygn, och troller lånade icke bant något mer
än på tre dagar, bonden besökte ända till allen och
utvällde sitt ående och bestämde där tid han behöv-
de för sin bygga, och lånade troller en hanna krän
vin i vederupplining, dåt varades inne i från hälän
att då han kom med kränvinet fick han lana
bygghälmen på där tid han önskade, man att han
skulle gå uti häststrumpa dit då han hämtade hel-
men och taga på sig de trähörn som troller hade stål-
t i hälmens och gå med där hem, därra skulle han
få behålla och så länge han hade där manade han
önska sig vad han ville så skulle dåt hånda ho-
nom, det första han önskade sig var så mykhet -

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bonden som
lånade bygg-
hälmen av troller.

3179

35

MINDRE TILLFÖRSLIGT

36

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

pångar att han aldrig behövde hida wagon bort på sådana mer under hela sin livstid, därför hände honom också, så att han blev den rikaste bonden inom hela Söderåsens församling, vad han sedan önskade det var att alla troll inom församlingen skulle försvinna och aldrig mer återkomma inom dessa gränser även där gick ute sin fullboenden, så att alla troll inom denna församling måste avfölta och försvinna inom dessa gränser, ty trocken brände icke taga sitt lappet tillbaka, men de hade icke törnt på att därför bedräglige bonden haende få fört sig att önska bort därom, från sina boplatser, men detta blev honom ett olyckligt onskhemål, snart blev hans trollträmot brottsligen, och då visste han att trolltuppen var bocka med därom, vilket också hände ty inom knappt var han utblottad på all sin rikedam, och fattigdommen blev allt mer märkbart för varje dag.

3179

37

UDRE TILLFÖRLITLIGT

alla hans dyrar dog ut, och alla hans invändningar blev
 bortstulna, hans hustru blev borttovad under däf
 han låg uti barnsjöng, även däf myfödda barnet ham
 var en flicka och låg uti vagnen blev bortbrytt med
 en trallunge som sedan hämtades av ett trall då de
 var i färd med att bränna däf uti den uppeblåsade
 ögnen, påfallande morden kom alla gjordens hus ned
 nu stod han ensam på bar backe, ty därför var däf
 sista utav all hans rikedom, nu hade han icke mer
 av denna världens ägor kvar mer än dän mark han
 disponerade över. Han beslöt att bygga sig en hök
 där uti skogen och här idka sitt till sitt uppehälle
 även därför misslyckades ty allt vad han htok var
 förtrollat, htok han en hare blev däf endast
 tre stichor och en och blodanh av dör i fallet, htok
 han en tjäder eller var blev däf endast några fyra
 var efter smälten, och allt vad han fälde var förtrollat,

3179

38

MINDRE TILLFÖRUTLIGT

till sitt blev han påverk tillfängatagen av trullen
 och bortförd utan församlingens gränser uti deras
 trollhåla här var han intärrorad under två år så
 hände det att alla trullen var borta på blåmållafast
 och banden var ensam uti grattan där fick han syna på
 trollträhorna som han hände igår, han tog därmed på
 sig och hans första önskemål var att han hände rym-
 ma från trollhålan för att trullen anlände, löftet
 stod honom bi då han fick på sig trähorna och han
 såg genast var trullen fördolda utgång var och snart
 var han på fot han önskade nu att han skulle
 hemma på sin nedervända gård på sholle han snad
 tringen trullen till att ställa hus och gård uti or-
 dantligt sätt igår, ty så länge han hade dämma
 trollträhorn uti sitt ägo var dat banden som var
 häpe över trullen efter deras givna löfte, för att
 få behålla trähorna satte han stålband om därmed

3179

39

ENDRE TILLFÖRUTVÄNT

och därmed hande icke trocken återtaga trädhorna mer
 nu önskade han att trocken skulle ställa hus och byg-
 nader i ordning inom en viss tid och därför måste tro-
 ken gå med på, jag åsynter att ni återställer min hustru
 och mitt barn såde han till trocken, ty jag har macht
 över eder i så länge jag har de trocktoftor som ni har
 givit mig uti hälften stund för en manna bränning
 i vedrygningen för han av bryggahästen uti vilken
 jag beredde mitt guldkl. och alla mina önskemål och
 födningar måste ni trocken gå med på efter eder av-
 givna lärte, ty efter denna dag är därför jag som än-
 ska och befalla och ni gör efter min anskan,
 min hustru och min dotter shall vara här för
 gjorden inom nio dagar, och till denna dagar ut-
 gäng shall ni trocken ställa mitt böningshus uti
 fallgott särlech ja att jag han behöva därför med min
 hustru och mitt barn som ni skall återställa till den tiden.

denne bande blev en världshärskare över trollen från den dag han kom uti besittning av därra trallhästar och hande rämma vid däm från trollens lagar, han blev också en stor trallhantör så att han hande jöra folk både ont och gott med sin trallhant, han hade också upprising far människorna, och visade därmed vilken förmåga uti trallhant han var uti besittning utan, han hande förvända syn för människorna och göra sig orymlig, dat hande en gång han ville visa sina vänner, att han hande hela igenom en stor timmarmstok från den era ändan till den andra, människorna som såg på detta var förvirrade tyde sig att han knop i uti ändan på timmarmstoken och därmed förvän han utes deras syn, han hade förvändt synen för däm, vilket också på samma gång blev upptäckt på ja fått att dätm ham en trallhant ring gjende förlor li han höll på med sin förevising

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3179

40

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

3179

41

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

hon stannade och sätta sig på, vid att han sade till
 de församlade, vad är detta för underverk som ni
 inte att han hupar avappa stolen, och häromed var
 han avslöjad. han hade endast förrångt synen för dām
 alla som var närvarande vid föreställningen, men
 dāna Trollgammans sätt kom senare hon sätta han
 hupar avappa stolen, när dā Trollgammans skulle
 gå förrångde han synen på hänen så att han tukte
 sig vada uti vatten över medyan, och samlade upp
 bläckarna upp under armarna, och mände om sörhan-
 de på galp att han dränknade, och alla som var när-
 varande sät att han gick på torra landet spitt nästan
 ånda upp under armarna där han höft fast sina
 bläckar, dā förtado mänskorna att han stora troll-
 manst bestod däruti att han förrångde synen
 för dām, och uti fortättningen upptog förd mellan
 trollgammans och den stora trollmannens banden med trolltröskan,

Svinet.
S. Mörkblad

Forsmo s:m 1931

Kyrk. P. G. Petersson
Århusjö

48

Den bärystagna pigan och trollkungen sätter.
inom Höggmo församling, rinhaby finnes ett mäktigt stort
bärystagnahåll i från byarna inuti vildmarken där
några maniskor ännu inte hade lebudd för att bosätta
sig under vissa förändrars tid, på denna tiden hade man
icke utmarkar skiftade så att man hade sin egen mark
att disponera, boskapen gingo alltjä till sammanst unde sam-
ma perioden, då var fördelshold med stor rik förenat
för huvudet att hämta dyuren på hvällarna från denna
avläna markar som sträckte sig intill detta bärystagnahål-
len där trollen hade sitt läger uti stora flockar, även
trollkungen sätter bodde där, man hade en pigga på rin-
haby gods, som var vid ganska godt humör han hämtade
boskapen till gården för varje hväll, och därför vant
hennes favoritnöje, vilket man förvirrade sig över,
han gick mot skrävaberget glag under ging och givva to-
nar för varje hväll, ty han kände förvirrat sig en

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Beskrivning
3179

42

Bes.
J. Mörblad
f. 1852 i Rinhaby

DIREKTÖR
TILLFÖRTLIGT

3179

43

DRE TILLFÖRSLIGT

fästeman hör borta uti de avläkna traktor, som gick
 kärne till mötes varje kväll, och däta varst inget mindre
 än trollmannen själv, ihe viste där modiga och vackra
 pigan stina att dat var ett troll som han samspråkade
 med, där sig ut som en redig ung och vacker man, och
 var mycket härligfolk och allhvard och nogaft förtän
 till att hon kärne bort mot härvabaryett gärde han
 alltid förtän på, men sammanen gick ih stina skräle
 sin piga som vanligt, men han böryade bli allt mera
 och mera vanhemsmodig och tillhemsfallen, och nu börya-
 de hon att synna ranyliga och remadiga litar, och
 man förtal att glädjen böryat vanda sig uti sas
 yar ty han var nu uti gräset, ja han hade blivit
 bedragen av där vackra trollmannen utan till att
 veta vad denne vackra mannen hade sin härkomst
 ifrån, nu böryade han att göra sin behållelse för
 sin husbands som redan visste hur allt förhölt sig med kärne,-

3179

44

INDRE TILLFÖRSLIGT

män man vägrade icke säga till stina vägat om tollen
 han förtalte dock med att hävda dynnen som vanligt till
 han blev bestat man yrkade hela urshogen intill sitt
 vägat man han icke att finna ya nu förtal
 man att stina fallett upp för trocken och blivit last
 förd uti tollens gratta och blivit bärystagen man spor
 de sig stora beväpning att hitta återpå den trocken pia
 gat stina män delt föryrres där var dat vägen uti
 asten som sålde om den stora trollhaugen även
 med sina trolltråkar den skulle man uppsöka ty han
 hade männen över alla troll inom hela smaland vase
 sig pålva trollhaugen pappa man fant denne trollhaust
 när han vägrade för trollhungen skuld men för en
 stor summa förgas skulle han återhappa den bärystag-
 na pigan han tog på sig sina öxhetsträbar och gick
 bort till skärsäbyget och med hög röst utropade
 sitt öxhemslit att trollen yrast skulle frigiva pigan stina

3179

45

ENDRE TILLFÖRSLITLIGT

dåt blev ett bolrande yud där innefrån, ty vad han
 önskade och bejörde hände ikke trollen matta, efter
 som löftet han di en ging givit till hunden hände
 ikke förändras så långt han var i berättning av
 denna fasttrollade trädgård, och nu hände i häl trocken
 åtöfia där mer ty han hade stodfört där med
 stålband. trollen skäte nu pigan som också hade en
 liten ryfföld gäppa på armen, trollmannstrålen ville
 tala vid dock berryptade trallhanger som var en
 passa för hela berättningen, detta önskade hände ikke
 trodden ga med på ty dat var noga som stod utan
 de adridda örskeviken, då önskade han att trallman-
 gen genast skulle tilldela pigan en happe guldmyntr
 för att under all framtid honna förtrogen sig och
 barnefot varfadag trallhanger var, samt att denne
 gosse under sin mannaålder skulle bli en härligare
 över de troll som fanns inom smilands gränser.

Göteborg
Söder
Hästholme 1931

Mrs. P. G. Ellersten
Bok. f. folklitteratur
F. 1952 Rödby

52

däta väste trocken ga med på, och banden med trocken
troskorna sikh pigan stina med sitt barn och guld-
mynten med sig från trocken uti härvabäcket
och återkomade häne på din gamla gården från
vilken han blev tillhängatagen och bortförd av trocken
nu var dät pigan stina som blev härvarinnan på gården ^{MORE TILLFÖRLITLIGT}
den efter som han nu var rik och var ägaren till
mycket guld, pigans son reste snart upp och blev en
stor och bråfödig man, som tog härvavdeltet över alla
trocken som upphöft sig inom därra gränser, denne trocken-
hengen som, som kallades yernuff, blev en mächtig
hane som allt förföljt brodde på, och därpå blev
han mycket anlitad av de församlingar som ännu
icke haft bygga hyttar inom smalands gränser
för trocken som undan för andan hade förtärt
deras företag uti myrhöygnad, nu måtte din icke
rägatt hinder mer, ty nu var dät yernuff som farde

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3179

46

3179

47

INDIREKT
TILLFÖRSLITIGT

lyxhbyggnad företagen, och allt gick övermåttan bra.
 Trollen undrade han, så många som fanns inom smi-
 lands gränser måste taga sin tillflykt inom andra län
 och därför var det blekinge som i stort sett blev trollens
 tillflyktsort och blev överhopat av dessa varelser. ^{så}
 här fär väldigt fram med att shäla ågodelar, huin-
 nor, och mindreärliga barn, detta blev en stor över-
 rasning för dat blekinge folket, ty dat blev en
 överhopning av troll uti urshogarna bland bärgr
 och hallar och trollen varo alltid på vacht efter de
 svarta blekinge kvinnorna, så att man måste
 nu vidtaga alla de försiktighetsmått som stod till
 hand för att skydda sig för dessa inhäntare, men
 trollen härydde vilt med stark framgång till en tid
 åtmentane vad som arbeträffade blon kvinnor
 de blev vältagna av trollgubbarna och blev uti
 gräsö, så att dat blekinge folket var myskett

Småland
S Höre
Torsby
1931

Uppsats PG Pettersson
Bor av John Mörström
född 1852 i Rislaby

54

uppblandat med partidå urmänskan, s.m. trollen, och
dåopår var blekingarna mer shaptilka än inom andra
län, hande mer med trollhant, var mycket kraftiga
och nådde ofta en hög ålder, även därtrollblandade
mänskar hade en starkare dragningskraft för blixten
och var mycket uttalat för tax (ishan) och gärde sig
gjona uti nära gardhular som var placerade mot
norr, och var lilla grottor uti sidana hollar tillväxter
de endast för att taga sin tillflykt under häst åm-
vädar, ty man hade en tro på att gudet tår hände icke
at norden med sina hant, och uti vare fall därf
shalle hända var lätt icke eldfängt uti dat nordliga
världsrörelsen, alltså var de röda pilarna som fy-
rades av icke smälliga, då di kom från norden
ty de häst valsa utav försäkran de näddle yorden.
Ty man hade icke någon aning om att därf var blixten sam var
bodande, därf var där utbrutna pilen, den farliga åshvigen,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3179

48

(VIDRE TILLFÖRSLIG)

3179

Frullen nu
bröllop

49

MÖDRE TILLFÖRSLIGT

Banden döderhatten (dullehatten) och trollen,
 denna lilla berättelsen rör sig om ett finare bröllops
 som avlöpte på någon plats inom Smålandes bygder,
 vid någon tid under 17-hundratalet, där var en
 bande som var mykethet förtrogen med trollen och
 nu stod dam till fyra med vad de foderade av
 honom, och uti sengåld betalade trollen hanom
 med guldmynt så mykethet han behövde till and-
 väddning för sig och gården underhåll, denne lea-
 de var inbytden till att övervara bröllopsrachten
 där ville trollen, nu bad de banden att även de skot-
 te få vara med och få smaka på de många rötter
 som kom till användning vid en sällan högtids-
 fest, detta hände han naturligtvis icke lava, tif
 alla varo ju rädda för trollen, och för övrigt
 hade icke trollen någon makt till att besätta en
 plats där sådant förrättades som en bröllopsracht,

3179

50

MÖRE TILLFÖRLITLIGT

svaret från bonden blev hant och gott att detta hande
 han ikke yära, efter van ikke trocken föredrog präster
 och jesu nam, och att tämvera trocken vättarna utan
 gärden hande ikke hällar låta sig yära för då smalke
 bröllappet bliva upplöst och mästerläten gå till spillo
 om västarna fingo reda på att trocken var uti onedel
 bao näkhet, nu som fast lade trocken fram sitt far-
 slag, med sin doldenhatt, och föreslag bonden hur han
 skulle säga till där då bordett var duvhatt, bonden
 skulle farvora doldenhatten inom sig till bordett stod
 färdigt för de inbyudna västarna, då rade bonden, du
 doldenhatt, gör bordett slätt, till trocken bao, allt vad
 därpå är, då bordett var duvhatt till sista väten som
 vanligt var under viva förfäders tid att man shal-
 le sitta till bord, då nu västarna hade sitt sig ned
 var bordett avduvhatt och tunt och alla vättarna var
 försvarna mitt under ögonen på alla västarna i väl sam-

3179

51

MARE TILLFÖRSLIGT

på dām som hade bröitt fram all mat och dryckerna
 vid att gästarna skulle sätta sig till bordet upprepade borden
 dāra och som trollen hade lärt honom och därmed hade dock
 dehatten fast sin värvan och allt var borta, ingen av gäst-
 tarna hade upptackt matens förtvivlade mer än borden
 som hade doldes hatter uti innanför himan på sin rok.
 Alla sätto nu omkring od sätta på varandra utan
 till att veta eller förstå dāna trallhasten, där blev
 genast uppbott och alla gästarna samt med prästen
 som även var närvavarande, tog till flykten så fort
 sig gāva lat, man trollen som befann sig dān andra si-
 dan gjordflänen hälades nu på brottoppet fina och
 välmahande röttar från dān dagens hällades dāna
 gjorde trallhosa i himmelskönett och alltidig vägade
 nägra mänishor besöva dāna plats, ty man var av
 dān fattningen att dālla bondpar var de största
 trallhastnärar som hande uppväxer inom hela Småland.

3179

52

dätta ingrade banden pano att han hade låtit locha
 sig till att gå uti förfärrning med trocken på dättasätt
 ja att hela bröllopsfärten kile absolut mislyckad och där
 till en stor skandal för hela dän släkten pano beslut
 nu för sig själv att han skulle ändra på dat och där
 hande han icke få annat sätt än till att behålla ^{MINDRE TILLFÖRLITLIGT}
 doldshatten och alldrig återställa dän till trocken
 mer dättas var för banden pano förmisippatt med en
 stor förlust dat viste han ty han hände alldrig ut-
 häva dän somma guldmynnt han skulle ha utav
 trocken för att han hade låtit dän locha sig till att
 utfrån dättas dadi män han tänkte ut ett sätt som
 hände lämpa sig så att han hände driva trocken från
 danna sin beoplatt och efterlevna förmögenhet uti
 silvar och guld som gick upp uti de av trocken utliva-
 de guldmynnter ty så länge han innehade doldshatten
 hände han ga givna med trocken vad hanom behagode

3179

52

NDRE TILLFÖRSLIGT

nu var därför bestämt av bonden pava att trollen skulle handla
 från sitt läge ändock att du ville undanhandla med pava
 om en större summagodtynt och en trullstav som han skulle
 ha med utöva i dina trallhanstar som icke någon annan
 trallhansträr hade utöva. men därför icke bonden
 pava med på, ty han viste att han hade gärna allt
 vad han ville så länge han hade doldahatten inom
 sig själv. trollen måste anförlita samma dag som pava
 hade bestämt och pava bekräft doldahatten under hela
 sin livstid och hande med dennes tillhålp föra de trall-
 hanstar som icke någor annan trallhansträr ha-
 de utöva, nu fik man även därför troll inom de ble-
 kista shogarna och obehagett för de blekningarna inneva-
 nierna örvades häriigenom allt mer. men bonden pava
 blev efter detta en rik man, på grund av att trollen
 måste bege sig ifrån därför måste du sin förmögenhet
 bestjende av silvar, guld, koppa, och andra dyrgrypar.

3179

54

ANDRE TILLFÖRSLIGT

bonden pâvo sârksamhet och hârravâlde övar trullen var
 icke härmad avsludad, han fik sârt ordar om att infin-
 na sig hos befolkningen i sâr soðra smaland och yälpa
 dâm för trullen sârlângande och dyârva upptâll med
 att styâla, râva bost barn, byta barn, râva bost hvin-
 nor, och vâldföra sig på dâm sam lig gron hysne, och
 befolkningen var uti stat fârlâgenhet övar allt dâlla,
 dâ infan sig bonden pâvo med sin doldahatt och lands-
 försiade trullen även ifrân dârrna platt och tilllade
 dâm att de icke fik stanna och slâ sig ned fât ân de
 haor sârat shârsha grönzen västaret, även har yoerde
 pâvo en undersökning uti trullens boplatzar, och han
 har mykelt av dat stulna godisett som var och en
 av dâss ägare fik tillbaks, och även de bostrovade
 hvinnor och barn hunde bonden pâvo återställa
 till sâra respektiva anhöringar, med tillyâlp av
 sin föstoallande doldahatt.